

Till

Justitiedepartementet

Ju2026/01028

Remiss avseende digitala verktyg inom bolagsrätten

Småföretagarnas Riksförbund är ett förbund av småföretagare och har som syfte att påverka politiska beslut för att göra det tryggt, enkelt och lönsamt att driva företag. Förbundets näringspolitiska program inrymmer förslag på vad som behöver förändras och förbättras för att stärka företagsklimatet för mikro- och småföretag (SME:s) på ett nationellt plan.

Småföretagarnas Riksförbund har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade remiss.

Utredningens uppgift är att föreslå regler avseende införande av EU-direktivet 2025/25 av den 19 december 2024 om ändring av direktiven 2009/102/EG och (EU) 2017/1132.

I huvudsak är intrycket att utredningen lämnar väl avvägda förslag avseende de författningsändringar som behövs för att genomföra direktivet på miniminivå i svensk rätt. Dock finns det anledning ifrågasätta utredningens förslag på några punkter, även sammanfattade i ett särskilt yttrande, vars synpunkter vi delar.

EU-direktivet handlar om att genom ökad digitalisering åstadkomma en mera integrerad hantering av bolagsregistrering och information om företag inom EU, vilket givetvis är lovvärt. Bland förslagen ingår:

- EU-gemensamt system för sammankoppling av register där grundläggande information om koncerner och deras moderbolag ska göras tillgänglig.
- Ett gemensamt europeiskt företags-ID (EUID).
- Alla företag som omfattas av direktivet kommer kunna få ett standardiserat europeiskt registreringsbevis.
- Medlemsstaterna ska i större utsträckning acceptera digitalt verifierade företags handlingar från andra EU-länder utan ytterligare formkrav.
- En standardiserad EU-fullmakt införs.
- Ett nytt medel för elektronisk identifiering införs genom den så kallade identitetsplånboken i eIDAS-förordningen.

I direktivet trycks det på den så kallade engångsprincipen som innebär att företag inte ska behöva lämna samma uppgift flera gånger till samma eller olika myndigheter. Även detta är givetvis lovvärt.

På denna punkt finns det dock invändningar, utredningen lämnar förslag som inte lever upp till denna ambition. Dessa invändningar finns närmare beskrivna i det särskilda yttrandet och som framför allt handlar om att en del förslag avseende integration av data medför onödigt merarbete genom att grundläggande förutsättningar saknas för att åstadkomma den avsedda integrationen. Det handlar om att företag p.g.a. ofullständigheter i olika delsystem kommer tvingas dubbelregistrera viss information.

Utredningen är medveten om denna problematik men menar att detta förhållande kan utgöra incitament för att företag ska påskynda takten i egen digitalisering. Motargumentet är att orsaken till att vissa företag inte använder tillgängliga digitala tjänster är att dessa är vidhäftade med vissa brister, något som ligger utanför uppgiftslämnande företags möjligheter att påverka. Direktivet anger vidare att krav på att vissa uppgifter ska kunna hanteras inte kan ställas förrän dessa kan extraheras ur redan lämnad information, här går utredningen i något fall längre. I direktivet fastslås att dubbelrapportering så långt möjligt ska undvikas. Vi vill därför instämma i vad som sägs i det särskilda yttrandet, det som behövs är inte nya administrativa krav utan bättre digitala system som möjliggör extrahering av information och gör elektronisk ingivning till ett naturligt förstahandsval för företagen.

Utredningen har haft en andra uppgift vid sidan av införandet av direktivet i svensk rätt, nämligen översyn av regleringen kring offentliga aktieböcker. Bakgrunden är att det finns önskemål om att göra information om ägarförhållanden avseende aktiebolag mera lättillgänglig bl. a. genom digitalisering. Vi menar att det finns ingen anledning att ifrågasätta ambitionen som sådan men vi vill instämma i de ifrågasättanden som lämnats i det särskilda yttrandet.

Även dessa synpunkter har behandlats i utredningen men slutsatserna såsom dessa presenteras i förslagen menar vi kan ifrågasättas. I likhet med särskilda yttrandet anser vi att läget är så pass oklart att det finns skäl att senarelägga ett enligt vår mening halvdant införande. Invändningen är att utredningen begränsar sitt förslag till att avse enbart den offentliga aktieboken. Eftersom aktieboken i praktiken i många fall innehåller mycket begränsad substantiell ägarinformation riskerar en reglering som inte omfattar förvaltarförteckningen att bli i det närmaste verkningslös. Till detta kan läggas att det också finns oklarheter kring hantering av personuppgifter och dataformat.

Ghassan Ghaziri